

A hagyományozódás problémái (Krasznahorkai László: *Északról hegy, Délről tó, Nyugatról utak, Keletről folyó*)

Szilák Flóra

ELTE BTK Irodalomtudományi DI, Modern Magyar Irodalomtörténeti Tanszék

szilak.flora@gmail.com

Az előadás a hagyományozódás fogalmát középpontba állítva azt a kérdést járja körül, hogy Krasznahorkai László *Északról hegy, Délről tó, Nyugatról utak, Keletről folyó* című regényében milyen Japán-kép jelenik meg, s ez milyen sajátos viszonyrendszerbe ágyazódik be. A regényt eddig elsősorban a tér- és ismeretelméletek ötvözete, a szépség fogalma, illetve az utazási irodalom műfaji kódjai felől közelítették meg – azonban a regényben megmutatkozó sajátos, komplex világrend értelmezése eddig elmaradt a recepcióban. Erre teszek kísérletet, amikor Japán itt megjelenített kulturális hagyományainak (mindenekelőtt a regényben lényeges szerepet betöltő kyotói kolostornak, és a hozzá kötődő buddhista szertartásoknak, szokásoknak); a főszereplő alakján, valamint a szöveg poétikai elemzésén keresztül az irodalmi hagyományozódás problémáinak; illetve a szövegben erősen tematizált természettudományos „hagyományozódásnak” az összefonódását vizsgálom. Az összes vizsgált aspektus kitüntetett jelensége a főszereplő által keresett – és a regény címében körülírt, – de *elvégett* kert. Ez a kert, növényzetében indiai és kínai eredetet mutatva, egy kitüntetett japán kulturális és természetes tér szintéziseként, egy azóta elveszett irodalmi szövegben megjelölt helyként a hagyományozódás véletlenszerűségét és visszakövethetetlenségét (mindazonáltal: *létét*) példázza. Azonban ehhez a kerthez, mint a főszereplő, mi is egy szövegen keresztül férhetünk csak hozzá: így a könyvtárgy maga is belép(tet) a benne felmutatott hagyományrendszerbe.

Mit és miért tart izgalmasnak Krasznahorkai, egy posztszovjet ország írója Japánban, a határnyitás utáni keleti utazásai során? Milyen módon sajátítja ki az idegen kultúrát? Az ő sajátos nézőpontja hogyan jelenik meg ebben a Japán-képben, hogyan „hagyományozódik” tovább a korábbi világlátása ebben a műben – és milyen új szempontokkal bővül ez a hagyomány? Ezek a posztkolonialista nézőpontú kérdések is az elemzés tágabb horizontját alkotják.